

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2019 оны 06 сарын 12-ны 187 тоот
тушаалын 11 дүгээр хавсралт*

ИНД - 102

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

**Хүнгүй агаарын хөлгөөр
үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээжүүлэлт**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-102-ын зорилго нь хүнгүй агаарын хөлгийн гэрчилгээжүүлэлтийн болон ИНД-101-д хамаарахгүй үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлагыг тогтооход оршино.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-102-ын цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-102, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх

Анхны боловсруулалт

Хүчинтэй огноо

2019 оны 06 сарын 12

Тэмдэглэл: ИНД-102-ын анхны боловсруулалтыг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 102-ын 2015 оны 09 сарын 24-ний А.1-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

102.1.	Зорилго	1
102.3.	Хамрах хүрээ	1
102.5.	Нэр томьёо ба товчлол	1
102.7.	Гэрчилгээний шаардлага	1
102.9.	Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхээр гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах	1
102.11.	Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн Ерөнхий заавар	2
102.13.	Гэрчилгээ олгох	3
102.15.	Үйл ажиллагааны тодорхойлолт	3
102.17.	Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх	4
102.19.	Гэрчилгээний хугацаа	4
102.21.	Хүнгүй агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны нөхцөл	4
102.23.	Ерөнхий зааварт өөрчлөлт оруулах	4
102.25.	Гэрчилгээ сунгах	5

102.1. Зорилго

Энэ дүрмийн зорилго нь дараах шаардлагыг үндэслэн, тухайн этгээдэд хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ олгох эсэхийг тодорхойлох боломжийг Даргад олгоход оршино:

- (1) санал болгосон хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх аюулгүй байдлын эрсдэлийн тохирох үнэлгээг хийсэн байх;
- (2) тухайн эрсдэлийг зохистой удирдах болон үйл ажиллагааг аюулгүй эрхлэхийг бататгах журам боловсруулсан байх.

102.3. Хамрах хүрээ

Энэ Дүрэм нь дараах этгээдэд хамаарна:

- (1) хүнгүй агаарын хөлгөөр ИНД-101-д зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа;
- (2) хүнгүй агаарын хөлгөөр ИНД-101-ийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа бөгөөд хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшихийг хүсэж байгаа.

102.5. Нэр томьёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томьёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томьёоны тайлбарт багтсан.

102.7. Гэрчилгээний шаардлага

Хууль болон энэ Дүрмийн дагуу Даргын олгосон хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хүчинтэй гэрчилгээний эрхийн хүрээ болон нөхцөлд зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь хүнгүй агаарын хөлгөөр ИНД-101-д зааснаас бусад үйл ажиллагааг эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

102.9. Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхээр гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

- (a) Хүнгүй агаарын хөлгөөр ИНД-101-д зааснаас бусад үйл ажиллагаа эрхлэхийн өмнө, тухайн этгээд нь хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах үүрэгтэй.
- (b) Хүнгүй агаарын хөлгөөр ИНД-101-ийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргаж болно.
- (c) Энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д заасан этгээд нь дараах үүрэгтэй:
  - (1) САА 24102/01 маягтын дагуу Даргад хүсэлт гаргах;
  - (2) зохих хураамжийг төлөх.
- (d) Хүсэлт нь дараах мэдээллийг багтаасан байх ёстой:
  - (1) хүсэлт гаргагчийн нэр болон Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;

- (2) 102.15-д шаардсан, үйл ажиллагааны тодорхойлолтын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (3) 102.11-д шаардсан, хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий заавар;
- (4) тухайн хүсэлттэй холбоотой Даргын шаардаж болох бусад мэдээлэл.

102.11. Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн Ерөнхий заавар

(a) Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц Ерөнхий зааврыг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

(b) Ерөнхий заавар нь төлөвлөсөн үйл ажиллагааны шинж чанар, цар хүрээ болон эрсдэлтэй холбоотой дараах асуудлыг хамарсан байх ёстой:

- (1) тухайн үйл ажиллагаанд үндсэн үүрэг хариуцлага хүлээсэн этгээдийг тодорхойлох;
- (2) тухайн гэрчилгээний дагуу эрхийг хэрэгжүүлэхэд хяналт тавих эрх бүхий, эсхүл хяналт тавих боломжтой этгээдийг тодорхойлох;
- (3) тухайн үйл ажиллагаанд ашиглах бодит байрлалын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) дараах аюулын бүртгэл:
  - (i) санал болгосон үйл ажиллагаанаас үүдэн хүн, өмч хөрөнгө болон бусад агаарын хөлөгт учирч болох, мэдэгдэж байгаа болон болзошгүй аюулыг таньж тогтоосон;
  - (ii) таньж тогтоосон аюултай холбоотой, холбогдох эрсдэлийн үнэлгээг багтаасан;
  - (iii) тухайн эрсдэлийг багасгах, эсхүл удирдахад авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тайлбарыг багтаасан.
- (5) ИНЕГ-т мэдээлэл өгөх журам;
- (6) нисгэгч болон багийн бусад гишүүдийн мэргэшил, сургалт, эсхүл эрүүл мэндийн шаардлагыг багтаасан ажилтны үнэмлэх, мэргэшил, сургалт болон ур чадварт тавих үйл ажиллагааны шаардлага;
- (7) тухайн агаарын хөлөгт ашигласан таньж тогтоох системийг (будган зураглал, онцлог таних дугаар, тэмдэглэгээ зэрэг) багтаасан, ашиглах гэж байгаа агаарын хөлгийн тоо болон тодорхойлолтын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (8) тухайн агаарын хөлгийн нисгэгчийн ашигладаг удирдлагын системийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (9) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний журам болон нислэгт тэнцэх чадварын хадгалалтыг бататгах арга хэмжээ;
- (10) хүн, эсхүл өмч хөрөнгө хүртэлх минимум зайг багтаасан нислэгийн үеийн журам;
- (11) ачаа тээвэрлэх, эсхүл эд зүйлийг агаараас хаях журам, хэрэв тухайн үйл ажиллагааг хийхээр төлөвлөж байгаа бол;
- (12) заавал хангасан байх ёстой нислэгт тэнцэх чадварын үндсэн, суурь стандарт;
- (13) Ерөнхий зааврыг хянах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах болон түгээх журам;
- (14) санал болгосон үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд шаардлагатай бусад зөвшөөрөл.

(c) Энэ дүрмийн 102.11(b)(4)-т шаардсан аюулын бүртгэлд таньж тогтоосон эрсдэлийг бууруулах, эсхүл удирдах зорилгоор ИНД-ийн шаардлагыг Ерөнхий заавартаа ишлэлээр оруулж болно.

(d) Дарга энэ зүйлийн (b)-д заасан асуудлаас зөвхөн тодорхой нөхцөл байдалд тохирно гэж үзсэнийг Ерөнхий зааварт тусгахыг шаардаж болно.

(e) Ерөнхий заавар нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэвээр байх ёстой.

102.13. Гэрчилгээ олгох

(a) Дарга, 102.9-ийн хүрээнд хүсэлт гаргасан этгээдэд ИНД-ийн холбогдох Дүрмийн дагуу гэрчилгээ олгож болно.

(b) Дарга, энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу гэрчилгээ олгохдоо:

- (1) хүнгүй агаарын хөлгийн системд тавих шаардлагыг тогтоож, тухайн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн дагаж мөрдөх журмыг тогтоож болно;
- (2) шаардлагатай бол Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт нөхцөлийг зааж болно;
- (3) ашиглах гэж байгаа агаарын хөлгийн маягийг судалсны дараа, хэрэв Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзвэл, тухайн гэрчилгээний хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийн тулд ИНД-47-гийн дагуу бүртгүүлж, таних тэмдэглэгээ байрлуулсан байх ёстой агаарын хөлгийг тодорхойлно.

102.15. Үйл ажиллагааны тодорхойлолт

(a) Хэрэв Дарга 102.13-ын дагуу хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ олгох бол тухайн гэрчилгээг энэ зүйлийн (b)-д заасан дэлгэрэнгүй мэдээллийг багтаасан Үйл ажиллагааны тодорхойлолтын хамт олгох ёстой.

(b) Үйл ажиллагааны тодорхойлолт нь дараах мэдээллийг багтаасан байх ёстой:

- (1) тухайн гэрчилгээ эзэмшигчийн үйл ажиллагааны үндсэн баазын бодит байрлалын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (2) тухайн гэрчилгээ эзэмшигчийн Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (3) тухайн гэрчилгээ эзэмшигчийн үйл ажиллагаа эрхлэхээр зөвшөөрөгдсөн бизнесийн нэрийн жагсаалт;
- (4) тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгчид гүйцэтгэхийг зөвшөөрсөн, дараах мэдээллийг багтаасан эрх болон үйл ажиллагаа:
  - (i) ашиглахыг зөвшөөрсөн агаарын хөлгийн тоо, маяг болон үзүүлэлт, хэрэв хамааралтай бол серийн болон бүртгэлийн дугаар;
  - (ii) Даргын зөвшөөрсөн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх газар зүйн бүсийн тодорхойлолт;
  - (iii) энэ Дүрмийн, эсхүл бусад Дүрмийн шаардлагаас чөлөөлсөн шийдвэр;
- (5) Нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж Даргын тодорхойлсон нэмэлт нөхцөл.

102.17. Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх

- (a) Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь, дагалдах Үйл ажиллагааны тодорхойлолтод заасан үйл ажиллагааг гүйцэтгэх эрхтэй.
- (b) Энэ дүрмийн 102.11-д шаардсан Ерөнхий зааварт өөрөөр заагаагүй бол хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчийг ИНД-12, 21, 26, 39, 43, 47, 61, 63, 66, 67, 91, 92, 95, 115, 119, 129, 133 болон 137-г мөрдөхийг шаардахгүй.

102.19. Гэрчилгээний хугацаа

- (a) Дарга энэ Дүрмийн дагуу гэрчилгээ олгох, эсхүл сунгахдаа гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дуусах огноог заах үүрэгтэй.
- (b) Дарга, энэ зүйлийн (a)-д заасан хугацааг, тухайн гэрчилгээ олгосон өдрөөс хойш 5-аас дээш жилийн хугацаагаар тогтоохгүй байж болно.

102.21. Хүнгүй агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны нөхцөл

- (a) Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах шаардлагыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй:
- (1) ИНД-101-ийн шаардлага нь Үйл ажиллагааны тодорхойлолтод заасан үйл ажиллагаанд нийцэхгүй болох хүртэл үргэлжлүүлэн ИНД-101-ийн шаардлагыг;
  - (2) хүнгүй агаарын хөлгийн Үйл ажиллагааны тодорхойлолтод Даргын тогтоосон нөхцөлийг;
  - (3) 102.11-д шаардсан Ерөнхий зааврыг.
- (b) Гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд хийгдэж байгаа үйл ажиллагаанд оролцож байгаа бусад үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл ажилтныг энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлагыг мэддэг ба мөрддөг болохыг бататгах үүрэгтэй.

102.23. Ерөнхий зааварт өөрчлөлт оруулах

- (a) Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) Ерөнхий зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулахдаа дараах шаардлагыг бататгах:
    - (i) гэрчилгээ эзэмшигчийн үйл ажиллагааны тодорхойлолт нь хүчинтэй хэвээр хадгалагдаж байх;
    - (ii) 102.11(c)-гийн дагуу, ИНД-ээс авсан шаардлагын байнгын хэрэгжилтийг бататгах;
  - (2) Ерөнхий зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулсан даруйд нэмэлт өөрчлөлтийн хувийг Даргад цаг алдалгүй хүргүүлэх;
  - (3) нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж Даргын үзсэн нэмэлт өөрчлөлтийг Ерөнхий заавартаа оруулах.

(b) Хэрэв хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах өөрчлөлтийг хийхээр санал болгож байгаа бол Даргын зөвшөөрлийг урьдчилан авах шаардлагатай:

- (1) тухайн гэрчилгээний эрхийг хэрэгжүүлэхэд хяналт тавих эрх бүхий, эсхүл хяналт тавих боломжтой этгээдийг тодорхойлох;
- (2) тухайн гэрчилгээ эзэмшигч хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх байрлалыг тодорхойлох.

102.25. Гэрчилгээ сунгах

Гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дууссанаас хойш үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх хүсэлтэй, хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээний хүчинтэй хугацаа дуусахаас 90 хоногийн өмнө гэрчилгээ сунгуулах хүсэлт гаргах үүрэгтэй.

--oOo--